

สรุปผลการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่าย
เมื่อวันจันทร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องทวารวดี ๑ ชั้น ๒ โรงแรม ไมด้า ทวารวดี แกรนด์ นครปฐม
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

โครงการสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) และเครือข่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบแนวคิดของรัฐบาลเกี่ยวกับบทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในหน่วยงานภาครัฐ รับทราบเกี่ยวกับแนวทางในการสอดส่องแผนงาน/โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การจัดสัมมนาดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดสัมมนา ก.ธ.จ. และเครือข่ายทั่วประเทศ รวมจำนวน ๘ ครั้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กันยายน ๒๕๕๙

สำหรับการจัดสัมมนา ครั้งที่ ๖ เมื่อวันจันทร์ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องทวารวดี ๑ โรงแรม ไมด้า ทวารวดี แกรนด์ นครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การกล่าวต้อนรับ และการรายงานการสัมมนา

๑.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ดร.พัลลภ สิงหเสนี) ได้กล่าวต้อนรับรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจิรัชย์ มูลทองโร่ย) และผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน โดยจังหวัดยินดีเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มาจัดสัมมนาเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้กับคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่ายในวันนี้

๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ (นางสุมิตรา อดิศักดิ์) ได้กล่าวขอบคุณรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ดร.พัลลภ สิงหเสนี) ที่ให้การต้อนรับ และรายงานการสัมมนาสรุปว่าการสัมมนาครั้งนี้เป็นการจัดสัมมนา ครั้งที่ ๖ ในพื้นที่ภาคกลาง รวม ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน ๓๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน ก.ธ.จ. หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดนครปฐม กรรมการ ก.ธ.จ. ที่ปรึกษา ก.ธ.จ. ฝ่ายเลขานุการ ก.ธ.จ. เครือข่าย ก.ธ.จ. หัวหน้าส่วนราชการ/ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน และผู้สังเกตการณ์ โดยมีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจิรัชย์ มูลทองโร่ย) เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา และบรรยายเรื่อง “บทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล” ต่อจากนั้น เป็นการบรรยายเรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” โดย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท เจริญรัตน์ วิเชียรสรรค์) สำหรับภาคบ่ายเป็นการอภิปรายเรื่อง “การสอดส่องแผนงาน/โครงการและการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพตติมิชอบในพื้นที่” โดยมีผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิชิต ลิลาวิโรภาส) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์) รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทราชา) ผู้อำนวยการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ (นายพนพล เพชรสว่าง) สำนักงาน ป.ป.ท. กรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครปฐม (ว่าที่ร้อยตรี สมศักดิ์ เกษมวัฒนา) และรองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.วิชณุ เครืองาม) เป็นวิทยากรดำเนินการอภิปราย

๒. การเปิดการสัมมนาและการบรรยายเรื่อง “บทบาทของภาคประชาชนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล” โดย รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจิรัชย์ มูลทองโร่ย)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยาย ซึ่งสรุปการบรรยายได้ ดังนี้

คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด หรือ “ก.ธ.จ.” เป็นองค์กรภาคประชาชนที่ได้รับการสรรหาเข้ามาเป็นกรรมการ ก.ธ.จ. ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีเขตอำนาจในจังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เป็นกรรมการ ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรตรวจสอบภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการสอดส่องหน่วยงานภาครัฐตามเจตนารมณ์ที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนด อันจะส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบ การบรรยายในครั้งนี้จะกล่าวถึงบทบาทอำนาจหน้าที่และแนวทางการปฏิบัติงานของ ก.ธ.จ. มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ป.ป.ท. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ หลังจากทั้งสองนามในบันทึกข้อตกลงกันแล้ว การทำงานร่วมกันระหว่าง ก.ธ.จ. กับหน่วยตรวจสอบก็เห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการประชุม ก.ธ.จ. ในแต่ละไตรมาส ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดให้มีการประชุม ก.ธ.จ. ปีละไม่น้อยกว่า ๔ ครั้ง ปัจจุบันการทำงานจะต้องมีการประสานงานกับทุกภาคส่วน ท่านนายกรัฐมนตรีจะใช้คำว่า “ประชารัฐ” ประชารัฐก็คือ การทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการ ผู้ประกอบการภาคเอกชน และประชาชน ซึ่งจะต้องทำงานให้สอดคล้องกันในทุกมิติ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นรูปธรรม จึงขอให้มีการประสานการทำงาน โดยให้มีการประชุมและการลงพื้นที่เพื่อสอดส่องแผนงาน/โครงการร่วมกัน (เฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญ) รวมทั้งการส่งเรื่องที่พบว่ากระทำการทุจริตประพฤติมิชอบหรือไม่โปร่งใสให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการ ตลอดจนการเป็นเครือข่ายร่วมกัน

๒. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานราชการจะต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่ พ.ร.บ. กำหนด นอกจากนี้ ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙(๘) แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ โดยให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อหรือจัดจ้าง วงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ราคากลาง วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคาที่ตกลงซื้อหรือจ้าง เหตุผลที่คัดเลือกโดยสรุป และเลขที่และวันที่ของสัญญาหรือข้อตกลงในการซื้อหรือการจ้าง เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดู ดังนั้น ก.ธ.จ. สามารถตรวจสอบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐในเบื้องต้นได้จากประกาศดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสอดส่องแผนงาน/โครงการของหน่วยงานรัฐให้ปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อไป

๓. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งส่วนราชการออกได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ ๑. ราชการส่วนกลาง ๒. ราชการส่วนภูมิภาค ๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งทุกส่วนราชการจะต้องจัดทำแผนงาน/โครงการ และแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณทุกปี ดังนั้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว จึงขอให้ ก.ธ.จ. ได้ติดตามสอดส่องแผนงาน/โครงการ ใน ๓ มิติ กล่าวคือ

มติที่ ๑ ก่อนเริ่มโครงการ โดยดูจากแผนงาน/โครงการ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ตรวจสอบเอกสารว่าโครงการได้มีการแสดงความคิดเห็น โดยประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอโครงการหรือไม่

มติที่ ๒ ระหว่างดำเนินการ โดยดูว่าการดำเนินการเป็นไปตามกรอบของแผนงานหรือไม่ เป็นไปตามงบประมาณที่จัดสรรถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการสอดส่องของ ก.ธ.จ. ในเบื้องต้นสามารถตรวจสอบจากป้ายแสดงข้อมูลรายละเอียดการจัดทำโครงการ จำนวนงบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการ ระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดสัญญาจ้าง สิ่งเหล่านี้เป็นการบ่งบอกในเรื่องความโปร่งใสลำดับแรก สามารถบอกประชาชนได้ว่าทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โครงการเป็นไปตามรูปแบบโครงการหรือไม่

มติที่ ๓ เสร็จสิ้นโครงการ ดูว่าโครงการที่สร้างเสร็จแล้วได้ผลคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไปหรือไม่ สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่ และมีใครไปใช้ประโยชน์บ้าง ซึ่งหากการก่อสร้างดังกล่าวไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้จะต้องมีผู้รับผิดชอบ

ทั้งนี้ การคัดเลือกแผนงาน/โครงการที่ ก.ธ.จ. จะไปติดตามสอดส่องนั้น ควรพิจารณาจากโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณสูง เนื่องจากงบประมาณมากก็จะมีความเสี่ยงมาก และโครงการที่ดำเนินการเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

๔. ประชาชนและเครือข่าย ก.ธ.จ. ในพื้นที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นหู เป็นตา ดูแลรักษามูลประโยชน์ในพื้นที่ และหากพบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ขาดประสิทธิภาพ ไม่โปร่งใส หรือมีข้อสังเกต ข้อชี้แนะ ข้อแนะนำ ท่านสามารถแจ้งกรรมการ ก.ธ.จ. หรือผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้โดยตรง หรือส่งข้อมูลมาที่ “ศูนย์บริการประชาชน” สายด่วน ๑๑๑๑ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ขอให้ ก.ธ.จ. ได้ให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่าย ก.ธ.จ. ในทุกพื้นที่ เพื่อเป็นช่องทางในการปฏิบัติงานร่วมกันกับ ก.ธ.จ. ในการขจัดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป

๓. การบรรยาย เรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”
โดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท เจริญรัตน์ วิเชียรสรรค์) มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกสำคัญที่ประชาชนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐ ดังที่ปรากฏในหมายเหตุท้าย พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฉบับนี้ คือในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง ความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ หรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง และจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน

- สาระสำคัญของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือกฎหมายที่ให้การรับรองสิทธิได้รับรู้หรือสิทธิที่จะให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยไม่ต้องมีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมกับจะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองหรือควบคุมดูแลของรัฐ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ จึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ นอกจากนี้ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ยังเป็นกฎหมายที่รวมกฎหมายสองประเภทไว้ใน

ฉบับเดียวกัน กล่าวคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการส่วนใหญ่เปิดเผยได้ภายใต้หลักการ “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” และได้เขียนกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายฉบับนี้ด้วย ซึ่งหลักการของกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นตรงกันข้ามกับกฎหมายข้อมูลข่าวสาร “ปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นข้อยกเว้น” ดังนั้น หากผู้ที่รับผิดชอบไม่ศึกษากฎหมายให้รู้เพียงว่าให้สิทธิประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แต่ข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยไม่ได้ เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลไปก็จะมีปัญหาได้ ซึ่งสำนักงานฯ จึงได้รณรงค์ เผยแพร่ให้ความรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ และประชาชนได้รับรู้ รับทราบ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

- วิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ แบ่งออกเป็น ๔ วิธี คือ

(๑) มาตรา ๗ ให้หน่วยงานของรัฐต้องนำข้อมูลประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปัจจุบันมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งประชาชนสามารถเข้าไปดูข้อมูลในราชกิจจานุเบกษา ผ่านทางเว็บไซต์นี้ได้ กล่าวโดยสรุป เรื่องใดที่รัฐต้องการเปิดเผยอย่างเป็นทางการ และเป็นข้อมูลที่ประชาชนต้องรู้ ต้องทราบ หน่วยงานจะต้องนำข้อมูลดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยเฉพาะมาตรา ๗ (๔) กฎ มติ คณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ฯลฯ ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากประชาชนต้องรู้ ต้องทราบ หากไม่มีการประกาศ ประชาชนจะได้แจ้งได้ว่าไม่รู้ ไม่ทราบได้

(๒) มาตรา ๙ ให้หน่วยงานของรัฐเตรียมข้อมูล คู่มือ หรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ วางแสดงไว้ที่มุมของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ รวมทั้งให้หน่วยงานที่มีความพร้อมด้าน IT นำข้อมูลเผยแพร่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย หากไม่ปฏิบัติประชาชนมีสิทธิดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรา ๙ (๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด เช่น กรณีที่โรงงานปล่อยน้ำเสีย หรือปล่อยของเสียมาทางอากาศมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการฯ ได้วินิจฉัยและให้สามารถนำข้อมูลของโรงงานมาเปิดเผยต่อสาธารณะได้ องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแลเพื่อการสาธารณสุข การควบคุมต่าง ๆ ซึ่งสามารถเข้าไปตรวจสอบโรงงานได้อยู่แล้ว จึงเป็นหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ที่จะให้หน่วยงานนำข้อมูลดังกล่าวมาเปิดเผยแสดงต่อสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบ

(๓) มาตรา ๑๑ ถ้าประชาชนต้องการรู้ ต้องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารใด ให้จัดทำคำขอลักษณะที่สามารถเข้าใจได้ตามควรยื่นต่อหน่วยงาน โดยประชาชนมีสิทธิในการขอข้อมูลข่าวสารได้ทุกเรื่อง และเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบว่าข้อมูลข่าวสารได้หรือไม่ โดยมาตรา ๑๕ กำหนดให้ “..หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้...” ซึ่งการตีความคำว่า “อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้” หมายถึง “เปิดเผย หรือ ไม่เปิดเผยก็ได้” จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลข้อมูลว่าจะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผย ได้แก่ การเปิดเผยจะก่อความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ฯลฯ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ เป็นกฎหมายเฉพาะ ดังนั้น บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วใน พ.ร.บ. นี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับบทแห่ง พ.ร.บ. นี้ ให้ใช้ พ.ร.บ. นี้ แทน

(๔) มาตรา ๒๖ เอกสารประวัติศาสตร์ คือข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษา หรือมีอายุครบกำหนดนับแต่วันที่เสร็จสิ้น การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้นให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

ปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลให้มากที่สุด โดยได้จัดข้อมูลข่าวสารออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ๑. ข้อมูลที่เปิดเผยทั่วไป ๒. ข้อมูลที่เป็นความลับ และ ๓. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความมั่นคง ดังนั้น การขอข้อมูลข่าวสารของราชการจึงมีวิธีปฏิบัติกล่าวคือ

๑. หากประชาชนที่ขอข้อมูลโดยไม่มีเหตุผลในการขอ ข้อมูลที่จะรับทราบได้คือ ข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลสาธารณะ ตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ เท่านั้น

๒. หากเป็นข้อมูลที่กฎหมายกำหนดว่า ห้ามเปิดเผยในมาตรา ๑๕ (๑) - (๗) หน่วยงานสามารถปฏิเสธ แต่ถ้ามีเหตุผลในการขอ ก็อยู่ในดุลยพินิจของหน่วยงานว่าจะเปิดเผยได้หรือไม่

อย่างไรก็ดี เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ รวมถึงสิทธิของประชาชนในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ จึงขอให้ ก.ธ.จ. และเครือข่ายได้ช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความโปร่งใสได้อีกทางหนึ่งด้วย

๔. การอภิปราย เรื่อง “การสอดส่องแผนงาน/โครงการและการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประทุมิชอบในพื้นที่” วิทยากรประกอบด้วย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์) รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทรขาว) ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ (นายณพดล เพชรสว่าง) สำนักงาน ป.ป.ท. กรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครปฐม (ว่าที่ร้อยตรี สมศักดิ์ เกษมวัฒนา) และรองศาสตราจารย์ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม) เป็นวิทยากรดำเนินการอภิปราย มีสาระสำคัญดังนี้

๔.๑ รองศาสตราจารย์ ไชยา ยิ้มวิไล ผู้ช่วยรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในทุกประเทศทั่วโลก ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารบ้านเมืองให้มีความโปร่งใส ซึ่งรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดให้ธรรมาภิบาลเป็นวาระแห่งชาติ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นผู้กำกับ ดูแลในเรื่องดังกล่าวและขยายผลให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ดังนั้น การอภิปรายในวันนี้ ท่านวิทยากรจะได้มาพูดคุยในประเด็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลคืออะไร ธรรมาภิบาลมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร และที่สำคัญที่สุดคือจะทำอย่างไรให้หลักธรรมาภิบาลเกิดผลรูปธรรม รวมทั้งนำเสนอหลักการทำงานของ ก.ธ.จ. และเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานตรวจสอบทั้ง ๔ หน่วยงาน นอกจากนี้ ขอเน้นย้ำว่า ก.ธ.จ. ยังเป็นผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปเผยแพร่ รวมทั้งปลูกฝังหลักคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้รับทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยเกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการกระทำทุจริตประทุมิชอบ

๔.๒ กรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครปฐม (ว่าที่ร้อยตรี สมศักดิ์ เกษมวัฒนา) กล่าวอภิปรายสรุปได้ ดังนี้

๑. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีภารกิจบทบาท อำนาจหน้าที่หลักใน ๓ ด้าน คือ

(๑.๑) ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน หนี้สินของผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีหน้าที่รับยื่นและตรวจสอบความถูกต้องความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา และไม่ใช้กรณีการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๔ และ

มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(๑.๒) ด้านการปราบปรามการทุจริต มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบโดยตรวจรับ เรื่องกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อทำการไต่สวนข้อเท็จจริง

(๑.๓) ด้านการป้องกันและป้องปรามการทุจริต โดยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต เสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้ง ดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะ ก.ธ.จ. ถือได้ว่าเป็นพันธมิตรในการทำงานร่วมกันกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. มีกระบวนการทำงานโดยเน้นงานด้านการป้องกันและ ป้องปรามเป็นหลัก มีการส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วนได้ตระหนักในเรื่องปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น ผลกระทบ ผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำทุจริตว่าเป็นอย่างใด และให้ความสำคัญในการ ป้องกันและป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ รวมทั้ง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ก.ธ.จ. และเครือข่าย จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นพันธมิตรที่ดีของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในการทำงานร่วมกัน

๒. การสอดส่องแผนงาน/โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งความหมายของการสอดส่อง คือ การเฝ้าดู การเฝ้าระวัง การสังเกตการณ์เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่มีการใช้จ่ายงบประมาณในพื้นที่ ว่าถูกต้องหรือไม่ มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้หรือไม่ และปฏิบัติโดยชอบด้วยระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ หรือไม่ ดังนั้น การสอดส่องแผนงาน/โครงการ การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ ก.ธ.จ. และ เครือข่าย จะต้องรู้ถึงที่มาของแหล่งงบประมาณที่จะไปสอดส่อง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

(๒.๑) งบประมาณของแผนงาน/โครงการที่มาจากกระทรวง ทบวง กรม โดยกระทรวง อาจเป็นผู้ดำเนินการในโครงการตามนโยบายของรัฐบาลที่ลงมาในพื้นที่ เช่น โครงการส่งเสริมระดับตำบล ตำบลละ ๕ ล้านบาท โครงการยกระดับศักยภาพหมู่บ้านเศรษฐกิจฐานรากตามแนวพระราชรัฐ หมู่บ้านละ ๒ ล้านบาท โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยรับผิดชอบ เป็นต้น

(๒.๒) งบประมาณจังหวัด งบยุทธศาสตร์จังหวัด โดยจังหวัดเป็นผู้ตั้งงบประมาณของ แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ หรือหมู่บ้าน

(๒.๓) งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีระเบียบกฎหมายให้อำนาจ ในการกำหนดแผนงานโครงการ จัดทำงบประมาณ เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

(๒.๔) งบจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในพื้นที่

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. มีกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่าย งบประมาณให้ถูกต้อง ตามมาตรา ๑๐๓/๗ กำหนดให้ “หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูล ทางอิเล็กทรอนิกส์ (website) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้” และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ในกรณีที่มีการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับบุคคล หรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับ หน่วยงานของรัฐ ให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่แสดงบัญชีรายการ รับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร นอกเหนือจากบัญชีปกติที่ยื่น ประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับ หน่วยงานของรัฐดังกล่าว ดังนั้น ก.ธ.จ. และเครือข่าย จึงสามารถหาข้อมูลเบื้องต้นจากประกาศฯ และติดตาม สอดส่องการดำเนินโครงการดังกล่าวซึ่งเป็นมาตรการที่สามารถป้องกันการทุจริตประพตมิชอบได้อีกทางหนึ่ง

๔. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือ พ.ร.บ. ชั่ว สำนักงาน ป.ป.ช. จะเข้าไปดูพฤติการณ์ของหน่วยงานของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างว่ามีการฉ้อโกง หรือไม่ ซึ่งกฎหมายนี้ควบคุมภาคเอกชนไว้ด้วย กรณีที่มีการสมยอมในการเสนอราคา หรือการกีดกัน ขัดขวาง

ชมชู้ในการเสนอราคา มีบทลงโทษทั้งจำทั้งปรับ ค่าปรับร้อยละ ๕๐ ของเงินงบประมาณที่เสนอราคาสูงสุด

๕. ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในทุกพื้นที่ มีผลกระทบทำให้ประเทศชาติสูญเสียเงินงบประมาณจำนวนมหาศาล เงินเหล่านี้ไปอยู่ในกลุ่มของคนที่มีอำนาจ ประชาชนไม่ได้รับการบริการสาธารณะที่ดี หน่วยตรวจสอบและหน่วยงานที่มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของ ก.ธ.จ. เครือข่ายจากทุกภาคส่วน และประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป

สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่สามารถเดินหน้าป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ลำพังเพียงหน่วยงานเดียวโดยปราศจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนต้องกล้าลุกขึ้นมาช่วยกันเป็นพลังทางสังคมเพื่อ ...“หยุด ... คนโกงประเทศไทย” ท่านสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด หรือสายด่วน ป.ป.ช. ๑๒๐๕ หรือทางเว็บไซต์ www.nac.go.th

๔.๓ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์) ได้กล่าวอภิปรายว่า การบริหารราชการของหน่วยงานรัฐจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด โดยแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วนหลัก ๆ คือ

ส่วนแรก : การสอดส่องการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัด ให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ส่วนที่สอง : การประสานอาจเป็นเรื่องของการแนะนำ การเสนอแนะต่อหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐในจังหวัดเพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ส่วนที่สาม : การติดตามผลตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด การสอดส่องตามอำนาจหน้าที่ของ ก.ธ.จ. เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งเป็นการสอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดเฉพาะเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๗ ประการ คือ

๑. เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
๓. เพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
๔. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยไม่สร้างขั้นตอนที่เกินความจำเป็น
๕. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

๖. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนนี้ เนื่องจากปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ขอให้ ก.ธ.จ. ติดตามสอดส่องการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว

๗. การประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐอย่างสม่ำเสมอ

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีหลักที่สำคัญ ๖ ประการ คือ

ประการที่ ๑ หลักนิติธรรม หรือหลักนิติรัฐ ถึงแม้จะใช้คำใดแต่ความหมายก็เหมือนกัน คือการปฏิบัติภายใต้หลักกฎหมาย มีความเท่าเทียมกัน มีการเปิดเผยกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์การ

ดำเนินการในลักษณะที่ไม่ให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง มีความชัดเจนไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน ดังนั้น การสอดส่องงานของ ก.ธ.จ. จะต้องยึดหลักนิติธรรมเป็นหลัก

ประการที่ ๒ หลักความโปร่งใสในการดำเนินการของแผนงาน/โครงการ โดยจะขอแยกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ กระบวนการตั้งแต่เริ่มดำเนินการ โดยเฉพาะเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างเริ่มตั้งแต่การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่ามีความโปร่งใสหรือไม่ มีการล็อกสเปคหรือไม่

ส่วนที่ ๒ กระบวนการระหว่างดำเนินการ โดยตรวจสอบจากป้ายแสดงรายละเอียดของโครงการว่ามีครบถ้วนหรือไม่ บอกถึงสาระสำคัญของโครงการหรือไม่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าไปติดตามได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดสัญญา ใครเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓ กระบวนการตรวจรับเป็นไปตามรายละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่ อย่างไร

ประการที่ ๓ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประการที่ ๔ หลักความรับผิดชอบต่อ

ประการที่ ๕ หลักความคุ้มค่า ปัจจุบันแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะใช้งบประมาณจากหน่วยงานใด จะมองแต่สิ่งที่ได้ตามสัญญา (output) อย่างเดียวไม่ได้ แต่จะต้องคำนึงถึงผลของความคุ้มค่าและสมประโยชน์ (outcome) เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญด้วย

ประการที่ ๖ หลักความสุจริต

แนวทางการทำงานของ ก.ธ.จ.

๑. ขอให้ ก.ธ.จ. สอดส่องแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในพื้นที่โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นสำคัญ

๒. กรณีที่ ก.ธ.จ. สอดส่องแล้วพบการกระทำทุจริตประหลาดมิชอบขอให้ส่งเรื่องให้หน่วยตรวจสอบรีบไปดำเนินการต่อแล้วแต่กรณี

๔.๔ ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑ (นายณพดล เพชรสว่าง) สำนักงาน ป.ป.ท. กล่าวอภิปรายสรุปได้ว่า

๑. สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี สำนักงาน ป.ป.ท. จึงเป็นหน่วยงานอิสระ มีบทบาทอำนาจหน้าที่โดยเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานในภาครัฐ มีภารกิจหลัก ๓ ประการ คือ

๑.๑ งานด้านการป้องกัน การทุจริตจะลดลงต้องมาจาก ๒ ส่วนคือ ประการที่หนึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ประการที่สอง เครือข่ายทุกภาคส่วนต้องมีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังและปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ โดยตระหนักและรู้เท่าทันในเรื่องการทุจริตต่าง ๆ สามารถหาข้อมูล แจ้งเบาะแส และส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง การทุจริตก็จะลดน้อยลงได้ อย่างไรก็ดี สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ขับเคลื่อนงานการป้องกันโดยดำเนินการตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ในการกระตุ้นและผลักดันให้หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และกำกับ ดูแลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหากมีเรื่องร้องเรียนเกิดขึ้นในหน่วยงานว่า เจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานกระทำการทุจริตให้หัวหน้าหน่วยงานทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตั้งกรรมการสอบสวนและลงโทษ กรณีที่หัวหน้าส่วน

ราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการให้ถือเป็นความผิดทางวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้กำหนดมาตรการในการป้องกันฯ ที่สำคัญไว้ ๓ มาตรา คือ

มาตรา ๕๘/๑ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาดำเนินการโดยเร็ว เมื่อปรากฏว่า

- กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดล้ำสมัย ขาดประสิทธิภาพ หรือขาดการบังคับใช้อย่างทั่วถึง เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

- การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไม่บรรลุผลเพราะไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย หรือมาตรการที่จำเป็น

มาตรา ๕๘/๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่า หน่วยงานของรัฐใดมีวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินงานที่เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชน และส่อไปในทางทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ให้สำนักงานแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องสั่งการให้มีการตรวจสอบและดำเนินการ แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากจะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต้องกำหนดระยะเวลาที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้สำนักงานทราบด้วย ในกรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รายงานให้คณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๕๘/๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานพบว่า การดำเนินโครงการใดมีการกำหนดวงเงินสูงเกินกว่าที่เป็นจริง หรือไม่คุ้มค่าให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๑.๒ งานด้านป้องปราม มีกระบวนการทำงานด้านการป้องปรามโดยการให้ความรู้ และสร้างทักษะในการติดตาม สอดส่อง หรือตรวจสอบแผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐ การมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ และการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักในเรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหาย รวมทั้ง การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน ที่ผ่านมาสํานักงาน ป.ป.ท. ได้ตรวจติดตามโครงการตามนโยบายของรัฐบาล มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ ๕ ล้านบาท) โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด สํานักงาน ป.ป.ช. จังหวัด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อชี้แจง ประชาสัมพันธ์ แนะนำ สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งสิ้น ๑๐๔ ครั้ง ใน ๖๑ จังหวัด และติดตามประเมินผลรอบ ๖ เดือน จำนวน ๘๘ ครั้ง ใน ๔๙ จังหวัด ผลปรากฏว่า สํานักงาน ป.ป.ท. รับเรื่องร้องเรียนโครงการดังกล่าว จำนวน ๒๖ เรื่อง ตรวจสอบแล้วไม่พบการทุจริต จำนวน ๖ เรื่อง อยู่ระหว่างการตรวจสอบ จำนวน ๑๙ เรื่อง และมีมูลการทุจริตเพียง ๑ เรื่อง

๑.๓ งานปราบปราม สํานักงาน ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบและเปิดโปงการทุจริตในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การทุจริตก่อสร้างสนามกีฬาฟุตบอลทั่วประเทศ การทุจริตก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ฯลฯ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า ปัจจุบันสถานการณ์การทุจริตได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐเพียงคนเดียว เปลี่ยนมาเป็นการทุจริตเชิงนโยบายมีบุคคลหลาย ๆ ราย ร่วมขบวนการ มีความซับซ้อนเชิงพฤติกรรม เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยให้มีบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน ป่าไม้ ที่ดินชายทะเล

ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล ทำให้คนไทยสูญเสียและขาดโอกาส การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเหตุจากการกระทำทุจริตที่เกิดขึ้นในประเทศ คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย จำนวนกว่า ๓ ล้านล้านบาท

อย่างไรก็ดี รัฐบาล คสช. ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดให้ธรรมาภิบาล เป็นวาระแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนงาน ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

๒. แนวทางการสอดส่องแผนงาน/โครงการในพื้นที่ของ ก.ธ.จ. และเครือข่ายควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ขอให้ ก.ธ.จ. ให้ความสนใจกับโครงการใหม่ ๆ ที่หน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้เป็นผู้เสนอ ความต้องการ แต่เป็นโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางลงมาในพื้นที่ โครงการเหล่านี้จะไม่มีการกำหนด ราคาากลางไว้ และมีแนวโน้มที่จะทุจริตได้มาก

๒.๒ กฎหมาย ป.ป.ช. กำหนดว่า “หน่วยงานทุกหน่วยที่มีการจัดซื้อจัดจ้างวงเงินตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องทำตามมาตรา ๑๐๓/๗ ของกฎหมาย ป.ป.ช. โดยต้องนำข้อมูลรายละเอียด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางจัดขึ้น website ของ หน่วยงาน” ก.ธ.จ. และเครือข่าย จึงสามารถหาข้อมูลเบื้องต้นจากประกาศดังกล่าว และติดตามการดำเนิน โครงการ รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตาม กรณีที่ ก.ธ.จ. หรือเครือข่าย พบเห็นหรือมีข้อมูลการกระทำ ทุจริตประหลาดมิชอบจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ อย่าเข้าไปเป็นคู่ขัดแย้ง ขอให้ส่งเรื่องมาที่ ศอตช. ซึ่งเป็น การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ง. และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ ศอตช. จะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นหลักฐาน เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดต่อไป

๔.๕ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พันตำรวจโท พงศ์อินทร์ อินทรวา) กล่าวอภิปรายสรุปได้ ดังนี้

กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ DSI เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องบางประการในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีเครื่องมือทางกฎหมาย ให้มีผู้ชำนาญในการสอบสวน อาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมการคอร์รัปชัน DSI จึงเป็นหน่วยตรวจสอบหน่วยแรก ที่เข้าไปดำเนินการ ตรวจสอบ และส่งเรื่องต่อให้สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อ

คดีพิเศษได้กำหนดไว้ในท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และมาตรา ๒๑ วรรค ๑ กำหนดคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑. คดีที่จะส่งให้ DSI จะต้องเป็นคดีที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีพิเศษในการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

๒. คดีความผิดทางอาญาที่มี หรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบ และศีลธรรม อันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลัง ของประเทศ

๓. คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ

๔. คดีที่กระทำความผิดโดยองค์กรอาชญากรรม

๕. คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน

๖. คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย

นอกจากนี้ DSI ได้ให้ความสำคัญการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และเน้นงานด้านการป้องกัน มากกว่าการปราบปรามทุจริต ได้ดำเนินมาตรการเชิงรุกด้านการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่รัฐ

โดยระบบแม่ข่ายแผนที่ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ DSI MAP เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเป็นแนวคิดสอดคล้องกับภารกิจ บทบาท และหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมในการอำนวยความสะดวก และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนภายใต้แนวคิดที่ว่า “ยุติธรรมถ้วนหน้า ประชาชนมีส่วนร่วม” มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และปกป้องดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองได้ โดยใช้เครื่องมือพิเศษแม่ข่ายแผนที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือ DSI MAP ร่วมกับโปรแกรมแอปพลิเคชันบนมือถือที่สามารถตรวจสอบตำแหน่งที่ดินได้ทันทีว่าอยู่ในเขตที่ดินของรัฐหรือไม่ อย่างไรก็ตาม สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิที่ดินได้ในเบื้องต้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามคดีความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และที่สงวนหวงห้ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบตรวจสอบที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้โดยง่าย วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงการปราบปรามการกระทำผิดของกลุ่มนายทุนที่มีเป้าหมายเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่า อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมา DSI ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมแบบมีส่วนร่วม ให้กับชาวบ้านบนเกาะยาวน้อย และเกาะยาวใหญ่ จังหวัดพังงา จำนวน ๒ ศูนย์ ประกอบด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลเอกสารสิทธิที่ดิน และคู่มือต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางการร้องเรียนและศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะใช้เป็น Model ต้นแบบในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

จุดเริ่มต้นของการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำให้ประเทศชาติเกิดความสูญเสียตัวอย่าง เช่น

กรณีทุจริตเรียกรับผลประโยชน์ในการรับนักเรียนโดยไม่เป็นธรรม หรือ แปะเจี๊ยะ พบว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ปกครองนักเรียนโดยไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง นักเรียนและผู้ปกครองจำนวนมากเข้าแถวต่อคิวรอพบผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากกลุ่กลานสอบไม่ติดชั้น ม.๑ และ ม.๔ ซึ่งพบว่า โรงเรียนบางแห่งแม้เด็กสอบไม่ติดแต่เปิดช่องให้ผู้ปกครองกรอกตัวเลขจำนวนเงินที่จะบริจาคให้กับโรงเรียน เป็นการเปิดรับ “แป๊ะเจี๊ยะ” ดังนั้น การแก้ไขปัญหาแป๊ะเจี๊ยะให้หมดไปจากสังคมไทยนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยากตราบดีที่นักเรียนและผู้ปกครองต้องการที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้มีที่นั่งเรียนน้อยแต่จำนวนเด็กสมัครเข้าเรียนจำนวนมาก ย่อมเกิดการแย่งชิงที่นั่งเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เงินเป็นอีกช่องทางที่จะทำให้เด็กได้เข้าโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง แต่การได้มาของเงินควรจะโปร่งใส และเป็นธรรมกับนักเรียนและผู้ปกครองคนอื่น ๆ ที่ไม่มีฐานะทางการเงิน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเด็กทุกคน

กรณีการทุจริตโครงการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล วงเงินงบประมาณจำนวน ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท จ่ายให้กับชาวนาไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๑๕ ไร่ หรือไม่เกินครัวเรือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท จากการตรวจสอบพบว่า ฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนที่ใช้ในการจ่ายเงินชาวนาเป็นฐานข้อมูลเดียวกับที่ใช้ในโครงการประกันรายได้เกษตรกร โดยข้อมูลส่วนหนึ่งไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน เช่น เกษตรกรแจ้งพื้นที่ปลูกข้าวเกินความเป็นจริง เกษตรกรไม่มีพื้นที่เพาะปลูกจริง แต่มาแจ้งว่า มีพื้นที่เพาะปลูก เกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนมากเกินหลักเกณฑ์ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จึงกระจายที่ดินให้บุตร ญาติพี่น้อง ถือครองที่ดินแทนเพื่อให้จำนวนที่ดินอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของโครงการ เป็นต้น ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการรับรองพื้นที่เพาะปลูก กรณีนี้จึงเป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดทุจริต และอาจจะเป็นช่องทางให้มีการแจ้งข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง

กรณีการทุจริตยาซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) การจัดซื้อยาแก้หวัดที่มีสูตรผสมของสารซูโดอีเฟดรีน มีพฤติการณ์ในการสั่งซื้อยาแก้หวัดมากผิดปกติเกินความจำเป็น โดยไม่มีระบบการควบคุมที่ดีเพียงพอตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น โดยพบว่า ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ มีการสั่งซื้อยาแก้หวัดที่มีสูตรผสมของสารซูโดอีเฟดรีน ๑๒๙ ครั้ง จำนวน ๗,๘๗๔,๘๐๐ เม็ด มูลค่า ๑๒,๒๘๘,๑๑๖ บาท

และยาแก้หวัดส่วนใหญ่จะส่งไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (สถานีอนามัยเดิม) จำนวน ๒๘ แห่ง จากข้อมูลที่รวบรวมความต้องการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความต้องการยาแก้หวัดประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ เม็ด แต่มีการจัดซื้อยาจำนวน ๗,๘๗๔,๘๐๐ เม็ด โดยนำมาใช้ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๕๙๒,๓๓๖ เม็ด และได้เบิกใช้จริงรวมจำนวนประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ เม็ด ชูโดอีเฟดรีนเป็น ๑ ใน ๑๔ ของสารตั้งต้นที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด ที่กำหนดตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ สามารถนำไปผลิตเป็นเมทแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักในชื่อยาบ้า ยาไอซ์ ยาแก้ไอหนึ่งล้านเม็ดสามารถนำไปผลิตยาบ้าได้เกือบสองล้านเม็ด ซึ่งกรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและยังเป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติ

กรณีการทุจริต“โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแต่เดิมที่ดินบริเวณคลองด่านเป็นที่สาธารณะ แต่ได้มีการกระทำทุจริตทำให้ที่สาธารณะดังกล่าวเป็นที่ของเอกชนแล้วเอามาขายให้รัฐบาล ปัจจุบันที่ดินดังกล่าวใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้แต่สูญเสียเงินแผ่นดินไปแล้ว จำนวน ๒๓,๐๐๐ ล้านบาท พร้อมค่าปรับ (ค่าไถ่) อีก ๙,๐๐๐ ล้านบาท จากกรณีการทุจริตนี้จึงเป็นบทเรียนให้กับข้าราชการได้ตระหนักว่าการร่วมมือกับนักการเมืองกระทำการทุจริตสุดท้ายอาจได้รับผลร้ายเพียงฝ่ายเดียว โดยคดีนี้มีข้าราชการของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย ถูกสำนักงาน ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทั้งทางอาญาและทางวินัย ไม่รวมถึงการถูกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียกค่าเสียหายทางละเมิด (ค่าสินไหม) รวมเป็นเงินกว่า ๖,๖๓๗ ล้านบาท ขณะที่นักการเมืองผู้เกี่ยวข้องได้หลบหนีออกนอกประเทศ ก่อนที่ศาลฎีกาฯ จะมีคำพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา ๑๐ ปี จากผลของคดีคลองด่าน และคดีทุจริตคอร์รัปชันอื่น ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งได้มีการล็อกสเปกเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทเอกชนบางราย หน่วยตรวจสอบจึงได้มีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริต โดยการออกกฎหมาย พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (พ.ร.บ.ฮั้ว) หรือการกำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐเกิดความโปร่งใส และภาคประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบได้มากขึ้น

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเกิดความสูญเสียทั้งเงินงบประมาณแผ่นดิน ด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชนทุกคนจะต้องรวมพลัง ร่วมมือร่วมใจกันต่อต้านปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไปจากสังคมไทย สำหรับช่องทางการแจ้งเบาะแสท่านสามารถส่งข้อมูลผู้กระทำการทุจริตได้ทางเว็บไซต์ www.dsi.go.th หรือ โทรแจ้งที่หมายเลข ๑๒๐๒ call center ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๔.๖ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (นายพิเชษฐ ลีลาวชิโรภาส) ได้กล่าวถึง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ มีใจความว่า “การควบคุมและตรวจสอบเงินแผ่นดินเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะเงินแผ่นดินนั้นคือเงินของประชาชนทั้งชาติ ผู้ทำงานนี้ต้องกำหนดแน่วแน่ใจอยู่เป็นนิตย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน ด้วยความอุตสาหะ พยายามด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ระมัดระวังอย่างเต็มที่ เพื่อมิให้เกิดความพลั้งพลาดเสียหายและให้มั่นใจได้ว่า การใช้จ่ายเงินของแผ่นดินได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์และบังเกิดผลเป็นประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย” จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว จึงขอให้ทุกคนได้ตระหนักว่า เงินแผ่นดินคือเงินของประชาชนทั้งชาติ

การทุจริตถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ดังนั้น นโยบายของ สตง. ลำดับแรกจะมุ่งเน้นการป้องปราม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ในเบื้องต้นและเร่งดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย อย่างไรก็ตามในส่วนของการตรวจสอบ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่าง ๆ ถึงแม้ว่าหน่วยงานได้ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย มีการทำสัญญาถูกต้องครบถ้วน หาก สตง. ตรวจสอบแล้วพบว่า โครงการดังกล่าวเมื่อสร้างเสร็จแล้ว แต่สิ่งที่ได้

ไม่มีคุณภาพหรือใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ไม่ประหยัด ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนที่ใช้
จ่ายงบประมาณจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้จะต้องมีผู้รับผิดชอบ สิ่งที่เราจะปกป้องไม่ใช่เฉพาะเงินแผ่นดิน เราทุกคน
จะต้องปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ให้เกิดความเสียหาย โครงการหลายโครงการ
ไม่เคยศึกษาความเหมาะสม เมื่อสร้างเสร็จแล้วคนในชุมชนนั้นไม่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการลงทุนแบบสูญเปล่า
นอกจากนี้ การใช้อำนาจรัฐจะต้องเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และหากผู้บริหารใช้อำนาจรัฐ
ในทางที่ไม่ถูกต้อง มีการบิดเบือน เบี่ยงเบน และพัฒนาไปสู่การทุจริตเชิงนโยบาย ก็จะเป็นการทุจริตเรียกรับ
ผลประโยชน์อันมิชอบจากงบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก เช่น โครงการก่อสร้างสนามฟุตบอล จากการ
ตรวจสอบพบว่า กระบวนการทุจริตมีสูตรการเรียกรับผลประโยชน์คือ ๓๐ : ๒๐ : ๓๐ : ๒๐ โดย ๓๐ เปอร์เซนต์แรก
เป็นการเรียกรับผลประโยชน์ของผู้ที่แปรรูปได้ได้รับบดำเนินโครงการ และกระจายงบประมาณลงพื้นที่จังหวัด
๒๐ เปอร์เซนต์ คือหน่วยงานภาครัฐตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการ กรรมการจัดจ้าง จนถึงกรรมการตรวจรับ
เหลืออีก ๕๐ เปอร์เซนต์ ขึ้นกับบริษัทผู้รับจ้างจะเอาผลตอบแทนเท่าใด และเหลือเงินงบประมาณที่จะทำ
โครงการเพียง ๒๐ หรือ ๓๐ เปอร์เซนต์เท่านั้น มีโครงการอีกจำนวนมากที่เกิดจากนโยบายเลวร้ายเหล่านี้
ทำทั้ง ทำขว้าง ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง จากการทุจริตที่เกิดขึ้นมากมายนี้เป็นการทำลาย
ประเทศชาติให้ได้รับความเสียหาย และส่วนหนึ่งที่ทำให้ธรรมาภิบาลเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ก็ต้องอาศัย
ก.ธ.จ. ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่มีกฎหมายรองรับ ทำงานร่วมกับ สตง. สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน
ป.ป.ท. และ DSI ให้เกิดผลอย่างแท้จริง เพื่อไม่ให้เงินของแผ่นดินสูญเสียไปแบบสูญเปล่า

บทบาทของ สตง. ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐตามกฎหมาย จึงเป็นที่มา
ของการตรวจสอบเสมือนการจับผิด โดย สตง. มุ่งเน้นในเรื่องเงินของแผ่นดิน หรือผลลัพธ์จากการใช้จ่าย
หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเงินแผ่นดินที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา
ก.ธ.จ. ได้มีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลเบาะแส สนับสนุน และสะท้อนปัญหาการทุจริตของหน่วยงานในพื้นที่
ให้กับ สตง. เพื่อนำปัญหาที่ได้ไปสู่การตรวจสอบ ระวัง ยับยั้ง ปัญหาความไม่สุจริต ปัญหาความไม่รับผิดชอบ
ความไม่โปร่งใสที่จะนำไปสู่เรื่องทุจริตได้เป็นอย่างดี และโดยที่รัฐบาลได้กำหนดให้ธรรมาภิบาลเป็นวาระ
แห่งชาติ เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารกิจการบ้านเมือง สิ่งสำคัญที่สุดของการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตคอร์รัปชัน คือการมีส่วนร่วมของประชาชน หากประชาชนมีความเข้มแข็งและหน่วยงานภาครัฐ
มีทัศนคติ มีจิตวิญญาณในการรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง ประเทศไทยจะใสสะอาด ดังนั้น การต่อต้าน
คอร์รัปชันต้องต่อต้านทุกวันอย่างไม่มีวันหยุดตราบไต่ที่ยังมีลมหายใจ จนกว่าวันที่ประเทศไทยจะปราศจาก
การทุจริตคอร์รัปชัน

ปิดการสัมมนาฯ เวลา ๑๖.๐๐ น.
